

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Vahva ja välittävä Suomi

Ammatillinen koulutus ja lukiokoulutus vaalikaudella 2023-27

Vuoden 2024 talousarvio ja julkisen talouden suunnitelma 2024-27

- Budjettiriihessä sovittu ensi vuoden talousarvion ja julkisen talouden suunnitelman valmistelun viimeistelystä.
- Talousarvioesitys eduskunnalle 9.10.2023.
- OKM:n ja VM:n talousarvioesitykset toisen asteen koulutusten osalta yhdenmukaiset. VM esitys vuodelle 2024 löytyy osoitteesta budjetti.vm.fi
- Vuodelle 2024 kummallekin koulutussektorille 5 M€ oppimisen tuen valtionavustuksiin ja vuodesta 2025 alkaen kummallekin sektorille 10 M€ VOS-rahoitukseen.
- Indeksikorotukset täysimääräisesti.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Toiselta asteelta tiedot ja taidot eteenpäin

Toisen asteen duaalimalli korostuu

- Hallitus on sitoutunut pitämään kiinni toisen asteen duaalimallista eli lukioiden ja ammatillisen oppilaitosten järjestämästä koulutuksesta.
- Koulutuksen raja-aitojen purkaminen ei saa johtaa siihen, että koulutusten erityispiirteistä luovuttaisiin. Yhteistyötä tehdään tarkoituksenmukaiseksi katsotuilla tavoilla.
- Koulutuksilla on myös erilaiset tehtävät, mikä on ollut keskeinen osa suomalaista koulutusjärjestelmää.
- Koulutuksen keskeyttämistä toisella asteella vähennetään määrätietoisesti. (Tavoitteena on, että jokaisella toiselle asteelle tulevalla on opiskelun taidot, motivaatio ja kokemus oman alan löytämisestä.)

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Ammatillinen koulutus

Rahoitusmallin uudistaminen

- Uudistetaan ammatillisen koulutuksen rahoitusmallia.
  - Aikuisille tutkintoa pienempiä kokonaisuuksia
  - Parempi työelämätarpeeseen vastaaminen
  - Työllistyminen
    - => kannusteiden muuttaminen
- Vakiinnutetaan ammatillisten urheiluoppilaitosten rahoitus.

Toiminnanohjauksen uudistaminen

- Uudistetaan ammatillisen koulutuksen toiminnan ohjausta, vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta järjestäjäneutraaliteetti varmistuen.
- Ruotsinkielisen ammatillisen koulutuksen erityispiirteet huomioidaan.
- Ammatillisen koulutuksen ja elinkeinoelämän yhteistyötä vahvistetaan, jotta ammatillinen koulutus vastaisi paremmin työelämän tarpeisiin.
- Uudistetaan koulutuksen tarjonta vastaamaan nykyistä paremmin työ- ja elinkeinoelämän tarpeisiin, vienti- ja teollisuusmaakuntien tarpeet huomioiden.

Oppiminen työpaikoilla

- Edistetään koulutussopimuksen sekä oppisopimuskoulutuksen käyttöä.
- Selvitetään mahdollisuuksia oppisopimuskoulutuksen korvauksen porrastamiseen opintojen edetessä.

Tilaukoulutuksen mahdollistaminen

- Avataan ammatillisen koulutuksen järjestäjille mahdollisuus myydä tutkintoon johtavaa koulutusta vastaavalla tavalla kuin korkeakoulutuksessa.
- Tilaukoulutuksella vastataan erityisesti osaajapulaan, kun tutkintoon johtavaa koulutusta voidaan myydä markkinoilla.

Englanninkielinen koulutus

- Lisätään englanninkielisten ammatillisten opintosisältöjen tarjontaa ja samalla varmistetaan mahdollisuus kotimaisten kielten riittävään opiskeluun.

SOTE:n henkilöstön riittävyys ja saatavuus

- Varmistetaan hakijoiden soveltuvuus SOTE-alalle. Selvitetään tarve säätää pakolliset pääsy- ja soveltuvuskokeet hoitajakoulutukseen hakeutuville.
- Jatketaan SORA-hankkeen loppuraportissa todettujen kehittämistarpeiden pohjalta lainsäädännön valmistelua.
- Lisätään aloituspaikkoja molemmilla kansalliskielillä koulutuksen laadusta huolehtien erityisesti aloilla ja alueilla, joilla on suurin työvoimapula.
- Varmistetaan, että mahdollisimman moni opintonsa aloittanut valmistuu ammattiin.
- Kehitetään sosiaali- ja terveystieteiden koulutuksen sisältöjä ja toteutusta siten, että ne mahdollistavat tehtävärakenteen ja työnjaon kehittämisen ja vastaavat työelämän osaamistarpeisiin.

Oppimisen tuki

- Varmistetaan, että jokainen opiskelija saa lain edellyttämät henkilökohtaiset suunnitelmat.
- Turvataan riittävä lähiopetuksen määrä.
  - Erityisesti oppivelvollisuuskoulutuksessa olevien ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden oikeus riittävään lähiopetuksen määrään, työpaikkaohjaamiseen sekä tarvittavaan oppimisen tukeen turvataan.
- Palautetaan liikunnan ja terveystiedon oppiaine tutkintojen perusteisiin.

Jatkuva oppiminen

- Hallitus lisää jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon alalla sekä kasvatusaloille.
- Suomen ja/tai ruotsin kielen opettaminen maahan muuttaville ja jo muuttaneille vaatii uudistuksen, joka ulottuu kaikille koulutusasteille. Samalla on varmistettava, että kieltenopetus integroituu nykyistä paremmin työmarkkinoille tai jatko-opintoihin valmistavaan koulutukseen. Säädetään velvoite jatkaa kielikoulutuksen antamista, jos koulutuksen kielitaitovaatimus esimerkiksi ammatillisessa koulutuksessa ei täyty.
- Aikuisten tutkintokoulutusta suunnataan erityisesti koulutustasoa nostavaan tai työmarkkina-asemaa parantavaan koulutukseen. Hallitus lisää jatkuvan oppimisen tarjonnan markkinalähtöisyyttä ja poistaa esteitä yksityisen rahoituksen kasvattamiselta.
- Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän on tuettava myös tutkintoja pienempien osaamiskokonaisuuksien suorittamista. Koulutusjärjestelmän rahoituksen on kannustettava tällaisten opintokokonaisuuksien tarjoamiseen. Suunnittelu on tehtävä yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa, jotta osaaminen vastaa tarpeeseen. Koulutuksen suuntaamisessa otetaan huomioon työvoimapolitiittinen tarveharkinta.

Muuta

- Ammatillisen koulutuksen strategiarahoitusta kohdistetaan hallitusohjelman mukaisesti
  - ammatillisen koulutuksen johtamisen kehittämiseen sekä
  - vieraskielisen opetuksen kehittämiseksi sekä kotimaisten kielten opetuksen tarjonnan ja laadun parantamiseksi ammatillisessa koulutuksessa

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Lukiokoulutus

Lukiokoulutus

- Uudistetaan lukiokoulutuksen rahoitusjärjestelmä.
  - Rahoitusjärjestelmä uudistetaan vastaamaan paremmin lukiokoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.
  - Uudistetaan ns. pienten lukioiden lisä.
  - Edistetään kuntien välisen rahoitusvastuun jakautumista kotikunnan mukaan.
- Turvataan lukiokoulutuksen järjestäminen alueilla, joilla lasten ja nuorten määrä vähentyy voimakkaasti.
- Huolehditaan erityisen koulutustehtävän lukioiden riittävydestä.
  - Huomioidaan molemmat kansalliskielet.

Lukiokoulutus ja ylioppilastutkinto

- Luodaan lukiodiplomeille valtakunnallinen kriteeristö ja mahdollistetaan yhden pakollisen ylioppilaskokeen korvaaminen lukiodiplomilla.
- Mahdollistetaan englanninkielisen ylioppilastutkinnon suorittamisen tiukasti rajatuin kriteerein.
  - Varmistetaan, että englanninkielinen koulutustarjonta ei uhkaa kansalliskielistä koulusivistystä, vaan vahvistaa Suomen houkuttelevuutta kv- toimijoiden ja paluumuuttajien joukossa.

Lukiokoulutus

- Panostetaan opinto-ohjaukseen ja moniammatilliseen tukeen.
  - Jokaiselle opiskelijalle tarvittava tuki koulupolulla eteenpäin siirtymiseksi.
  - Tukea erityisesti niille nuorille, jotka ovat vaarassa jäädä jälkeen opetuksesta.
- Säädetään lukiolaisten oikeudesta tukiopetukseen.
- Selvitetään ja arvioidaan mahdollisuus toteuttaa liikunnanopetus viikoittaisena oppiaineena koko koulutuksen ajalle.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

TUVA-koulutus

Oppivelvollisuus ja TUVA

- Mahdollistetaan oppivelvollisuuden suorittaminen myös työpajatoiminnassa.
- Selvitetään TUVA-koulutuksen toimivuutta. Arvioidaan, miten koulutus auttaa lukioon ja ammatilliseen hakeutuvia sekä tukee perustaitojen vahvistumista.
- Kevennetään TUVA-koulutuksen vaatimuksia niin, että koulutusta voidaan järjestää osatoteutuksena.
- Lisätään oppivelvollisille suunnattua nivelvaiheen koulutusta kaksinkertaistamalla Kansanopistojen Opistovuosi -koulutuksen aloituspaikkojen määrää.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERVISNINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Oppimisen tuen kehittämisohjelma

Oppimisen tuki

- Oppimisen tuen selkeyttäminen, oppilaanohjauksen vahvistaminen.
- OKM, OPH, STM valmistelu

- Lukiolle ja ammatilliselle valtionavustuksia 10+15 M€ oppimisen tuen kehittämiseen OPH:lta

Alkavasta valmistelusta

- OKM lähettänyt nimeämispyynnöt sidosryhmille ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen erillisiin seurantaryhmiin.
- OKM lähettänyt nimeämispyynnöt työryhmiin, joissa valmistellaan hallitusohjelman mukaiset esitykset ammatillisen koulutuksen (OKM, OPH), lukiokoulutuksen (OKM, OPH, YTL) ja molempien sektoreiden oppimisen tuen (OKM, STM, OPH) osalta.
- Lainsäädännön muutokset tarkoitus saada eduskuntaan viimeistään lokakuussa 2024.
- Verkkoavoriihi lukiokoulutusta ja ammatillista koulutusta koskevista hallitusohjelmalinjauksista suomen ja ruotsin kielillä avattu.